

Wstęp

Kategoria jakości często używana jest w toczących się współcześnie dyskursach o gospodarce, polityce, edukacji oraz kulturze. Jej znaczenie podkreśla się, mówiąc o „zarządzaniu jakością”, o „doskonaleniu jakości”, „poprawie jakości”, „ocenie jakości”, „mechanizmach zapewniania jakości”, „wskaźnikach jakości”, o „wewnętrznej i zewnętrznej ocenie jakości”, „materiałach dobrej jakości”. Kategoria ta nabrała szczególnego znaczenia w analizach edukacyjnej działalności: jakości kształcenia, kontroli i ocenie jakości kształcenia. Nieodłącznie wiązana z rynkiem – produkcją i handlem oraz konkurencją określa także oczekiwania względem jednostkowych i społecznych systemów edukacji.

Przedstawiony niżej zbiór opracowań jest m.in. wyrazem poszukiwań tych właściwości procesów edukacji, które stanowią o możliwościach zaspokajania istotnych potrzeb człowieka, m.in. potrzeb gospodarczych, przede wszystkim jednak poznawczego panowania nad nimi i kształtowania, czy też – równoważenia ich struktur i funkcji, właśnie poprzez jakość i mądrość edukacji.

Pojęcie jakości, podobnie jak szeroko pojmowane pojęcie kształcenia, należy do pojęć wieloznacznych, co oznacza, iż wyrażenie „jakość kształcenia” staje się m.in. źródłem licznych, interesujących problemów, ale także i nieporozumień. Znajdziemy więc w zbiorze analizy treści i zakresu tak jednego, jak i drugiego terminu, wskazujące na sposoby ich pojmowania i zastosowania, a także analizy czynników warunkujących procesy kształcenia i czynników określających procesy doskonalenia jakości i zarządzania jakością. Mowa jest więc o globalnych uwarunkowaniach wszystkich sfer aktywności człowieka oraz o pozytywnych i negatywnych ich skutkach, w tym o kryzysach gospodarczych oraz licznych szansach i zagrożeniach.

Szczególną uwagę w prezentowanym zbiorze artykułów zwrócono – obok eksplikacji pojęcia jakości i kształcenia – na związki zachodzące między jakością kształcenia a neoliberalizmem, rozwojem gospodarczym, rewolucją informacyjno-technologiczną i komunikacyjną, finansowaniem szkolnictwa. Wskazano także na pozytywny i negatywny wpływ na jakość kształcenia wewnętrznych czynników edukacji, takich jak: cele i zadania, sposoby kontroli i oceny (w tym testy), dobór treści, zarządzanie treściami, autoedukację, współpracę, kompetencje, metody, formy i środki (w tym Internet).

Sądzimy, iż w toczącym się od dłuższego czasu dyskursie o jakości kształcenia przedstawione w opracowaniu zagadnienia mogą stanowić interesujące źródło refleksji nad stanem edukacji i pomysłów na jej doskonalenie.

Od redakcji